

Gondolatok a hadtáptisztek törzskultúrájáról

Skerabán László ezredes

A hadtáptörzs a vezetés része. Felelős a hadtáptevékenységek idejében történő megszervezéséért, valamint operatív, határozott folyamatos hadtápvezetéséért. A hadtáptörzs a PK (PK HTPH) elhatározásai és utasításai, továbbá az előljáró hadtáptörzs intézkedései (direktívái) szerint végzi a munkáját. Alapvető feladata: az adatok gyűjtése, értékelése és a PK HTPH elhatározása meghozatalához való előkészítése, annak elhatározása alapján a hadtápparancsok, intézkedések formábaöntése, eljuttatása a csapatokhoz, a hadtápegységhez, alegységhez, a végrehajtás vezetése, ellenőrzése, a hadtápbiztosítás és a hadtáphíradás megszervezése.

A hadtáptiszt tevékenysége szélesebb értelemben magába foglalja azoknak a komplex kérdéseknek az egész sorát, amelyek a hadtápegységek; -alegységek, -intézetek vezetésével kapcsolatosak a csapatok folyamatos biztosítása érdekében.

A jó szakmai felkészültség, a feladat végrehajtó képesség, operativitás a munkában, készség a helyes következtetések levonására, képesség a helyes elhatározások meghozatalára és ésszerű javaslatok megtételére, magas fokú személyi műveltség tekinthető a hadtáptörzsben szolgálatot teljesítő hadtáptiszttel szemben támasztott követelményeknek.

A hadtáptiszt legyen képes helyesen elvégezni a feladattisztázást, helyzetértékelést, röviden és világosan jelenteni, hozzáértéssel vezetni a munkatérképet, végezni a gazdálkodási és ellátási feladatokat, és az alárendelt hadtáptagozatokhoz történő ellenőrzéskor is segítséget tudjon nyújtani az alárendelteknek.

Hangsúlyozni szükséges, hogy a hadtáptiszt törzskultúrájának színvonala nemcsak a katonai és szakmai felkészültségétől, hanem az ideológiai-politikai elkötelezettségétől, öntudatosságától és attól is függ, hogy bármely helyzetben a legbonyolultabb körülmények között is törekszik a kapott feladat maradéktalan teljesítésére.

Napjaink hadtáptisztjétől elvárjuk, hogy ismerje a hadművelési művészet és harcászat alapjait, a harc a hadművelési hadtápbiztosítását, a gazdálkodás és szolgáltatást, jól éljen a hatáskörével és hatékonyan alkalmazza a számítástechnikát. Ugyancsak köteles ismerni az ellátandó csapatoknál rendszeresített fegyverzetet, hadtáptechnikát, melyek alapul szolgálnak az ellátási számvetéseknek!

A fenti követelmények figyelembevételével szükséges elvégezni a törzsmunkások munkábaépített felkészítését, amelynek alapját a korszerű háború törvényeinek; a különböző hadműveletek és harcok megvívása; a felkészítés módszerei, és azok minden oldalú biztosítása, a közgazdasági-jogi és gazdálkodási ismeretek és a hadtáp vezetése kérdéseinek tanulmányozása, elsajátítása képezi.

Minden egyes hadtáptisztnek törekedni kell arra, hogy sokkal több ismeret legyen a birtokában, mint amennyire a beosztása ellátásához feltétlenül szükséges. Ezek közül is különösen fontos az elméleti ismeret, amelyet tanulással a katonai főiskolákon, akadémiákon, hadművelleti önképzéssel, tanfolyamokon sajátítanak el és állandóan gazdagítanak a csapatoknál eltöltött gyakorlati munka folyamán.

Mint az egyik magasabbegység-parancsnok hadtáphelyettesének, gyakran van lehetőségem megfigyelni a mindennapos munkában a fiatal hadtáptisztek beilleszkedését, fejlődését. Kezdetben bizonytalankodnak, feleslegesen kapkodnak az elhatározás a döntés meghozatala során, hiányzik a gyakorlati jártasság, az együttműködési készség, a folyamatos egyeztetés a munkában, még nem tudják gyorsan és pontosan, lényegretörően az előírt határidőre elkészíteni a harci és egyéb okmányokat, nem tudják a beosztott állománnyal a kellő szolgálati, elvtársi munkakapcsolatot megvalósítani. Ilyenkor velük szemben türelmesnek kell lenni, hiszen a mindennapos munkában még ők tapasztalatlanok. Azért, hogy a törzsmunkássá válás folyamatának idejét lerövidítsük, keményen kell dolgozni minden hadtáptisztnek és aktívan kell törekedni a beosztáshoz szükséges ismeretek megszerzésére.

A kialakulás folyamatának meggyorsítása nagymértékben függ attól is, hogy az idősebb elvtársak mennyiben segítik kollégáikat a mindennapos munkában. Szükség van a tapasztalatok folyamatos átadására is.

A hadtáptörzs és -szolgálatok tisztjei által alacsony színvonalon végrehajtott funkcionális tevékenység negatívan hat a szervezet a csapatok hadtápbiztosítására. Elnyúlik a tervezési idő, késve kerülnek kiadásra az intézkedések és ugyancsak késik az információk gyűjtése és feldolgozása is. Erről az elmúlt gyakorlatok tapasztalatai is meggyőznek bennünket. Ezeken a gyakorlatokon tapasztalhattuk, hogy a nem megfelelő törzskultúra, és más tényezők miatt sok időre volt szükség az elgondolás, az elhatározás meghozatalára, a tervokmányok kidolgozására és ezzel együtt növekedett a hadtáp felkészítésére fordítandó időmennyiség, amely azonban egyáltalán nem kívánatos.

A hadtáptételek egy sor ilyen esetben nem voltak konkrétak és azokat is késve kapták meg az alárendeltek. Ugyancsak megengedhetetlen, ha a kialakult hadtáphelyzet adatait az előjáró törzs késve adja meg, ráadásul belőle hiányoznak a szükséges információk. Mindezek nagymértékben megnehezítik a hadtápbiztosítás szervezését, a tervezés rendjét, csökkentik a hadtáptisztek kezdeményezőképességét és az operativitást a feladatok végrehajtásában, különösen így van ez a nagy manőverező harctevékenységek, menetből indított támadás, HNCS-ok alkalmazása folyamán.

A csapatok hadtápbiztosítása megvalósítására a korszerű hadművelletben és harcban a bonyolult és dinamikus helyzetben kerül sor. A hadtáptörzsekhez, -szolgálatokhoz nagy mennyiségű információ érkezik a csapatoktól a közvetlenül alárendelt hadtápegységektől és alegységektől.

A nagy mennyiségű információ feldolgozása megköveteli a munka sorrendjének megállapítását, a differenciálást, amelynek megfelelően kell elosztani a rendelkezésre álló időt, az erőket és eszközöket.

A fent említett viszonyok között különleges jelentőséggel bír a hadtáptörzsek és -szolgálatok tisztjeinek olyan képessége, mint az, hogy gyorsan tudják elemezni a kialakult helyzetet és pontosan tájékozódjanak a hadtáphelyzetben, ehhez megfelelő naprakész és pontos ismeretekkel, adatokkal kell rendelkezni.

Az előbb említett képességek kialakulnak a hadtáptisztekben a saját ismereteket gyarapító önálló munka folyamán, a kiképzések, továbbképzések, az önképzések, a törzsblokkok a törzsgyakorlásokon, a parancsnoki és törzsvezetési, a csapat- és hadtápgyakorlatokon, a hadműveleti és hadtáp-harcászati feladatok megoldása során.

Az egyik „Duna” gyakorlaton a résztvevők számára nagyon bonyolult helyzet lett kialakítva. Az ellenség „atomcsapásai” után a csapatok, többek között a hadtápegységek is nagy veszteséget szenvedtek, rombolások, tűzkörletek, rádióaktív zónák keletkeztek. A hadtáp előtt három fontos feladat állt: részt venni a csapatok harcképességének helyreállításában;

kivonni a hadtápegységeket és -alegységeket a „szennyezett” zónákból; felszámolni az „ellenség” csapásainak következményeit a hadtáp objektumokban.

A fenti szituációban az erőfeszítések egyesítésre kerültek, a főerőkifejtés a csapatok harcképességének helyreállítására és a harctevékenységük biztosítására lett fordítva. Ezután lehetett csak megkezdeni a hadtápegységek személyi állománya és technikája teljes mentesítését.

A fenti esetben a hadtáptörzs tisztjeinek elhatározásai reálisnak bizonyultak. Jól demonstrálták, hogy képesek helyesen meghatározni a munka vezérfonalát, az adatok gyűjtése és feldolgozása után helyes következtetéseket levonni.

A körültekintő feladatstíztázás, a hadműveleti-harc és hadtáphelyzet jó megítélése lehetővé teszi a bekövetkezendő események prognosztizálását, azaz előrelátni a kialakuló bonyolultabb körülményeket a csapatok hadtápbiztosításának megszervezésében és idejében rendszabályokat foganatosítani azok megoldására. Pontosan prognosztizálni azokat a körülményeket, amelyek között dolgozni fog a hadművelet és harc folyamán a hadtáp – véleményem szerint *elsősorban ezt kell megkövetelni azoktól a tisztektől, akik a hadtápbiztosítás tervezése szférájában dolgoznak.*

Azért, hogy bármely esetben optimális elhatározást lehessen hozni, gondosan kell elemezni és kiszámítani az elektromos számítógépen néhány lehetséges változatot (variánst) összehasonlítni azokat és meghatározni, kiválasztani a legjobbat, természetesen az adott körülményeket figyelembe véve.

Az ilyen típusú feladatokat a hadtáptisztek kollektíven oldják meg. Ezért is nagyon fontos megtanulni és helyes viszonyt kialakítani a beosztásban magasabb és alacsonyabb (rendfokozatban is) tisztekkel egyaránt

A csapatok hadtápbiztosítása tervokmányainak elkészítése – bonyolult és munkaigényes folyamat. A legjobb eredmények, ahogy azt a mindennapos gyakorlat is igazolja, a hadtáp vezető szervek tisztjei összehangolt és együttes (közös) tevékenységével érhető el. A pontosság, vagy helyesség és gyorsaság a számítások elvégzésénél, kidolgozásánál, formábaöntésénél parancsok és intézkedések nagymértékben segítik rövid idő alatt és jól végrehajtani a csapatok hadtápbiztosításának megszervezését és a feladatok végrehajtókig történő lejuttatását.

Ebben a tekintetben is fontos szerep hárul a közvetlen főnökökre (PK HTPH, TÖF, SZF-ök, htp. eg. pk.-ok, összfégyvernemi vezető és végrehajtó). Név szerint is ők hivatottak a beosztottakat megtanítani önálló, gyors és pontos munkára. Ezzel együtt kötelesek a beosztottjaikban olyan tulajdonságokat kialakítani, mint a kapott feladatok végrehajtásának alkotó megközelítése és teljesítése, fegyelmezetség, felelősség. Nem kevésbé fontos az is, hogy gyakorlati tapasztalattal rendelkező tisztek néhány alkalommal együtt dolgozzanak a tapasztalt kollégáikkal.

A főnökök személyes részvétele a tervezésben, a (parancsok) intézkedések kidolgozásában, valamint az alárendeltek összehangolt és dinamikus munkájának megszervezésében, a beosztottaknak a szükséges támogatás nyújtásában feleslegessé teszi az okmányok átdolgozását és kijavítását. Következésképpen csökken az anyagok elkészítésének ideje és az így felszabaduló időt az alárendeltek segítésére tudják fordítani.

A törzstiszt egyik fontos tulajdonsága – képes alkotóan és eredményesen dolgozni a csapatokhoz, alegységekhez, intézetekhez történő kiszállásai alkalmával is. A munkarend ezekben az esetekben a kiszállás céljától függ. A hadtáptisztek leggyakrabban komplex ellenőrzést hajtanak végre. Ezekre az ellenőrzésekre nagyon komolyan kell felkészülni és nemcsak az ellenőrzés rendjét fontos tisztázni, hanem a vizsgálandó egység, intézet feladatainak jellegét is, az ellenőrzendő vezető és végrehajtó beosztásban dolgozó tiszteket is. Tanulmányozni kell az érvényben levő szabályzatokat, parancsokat, intézkedéseket, az alegységek ellátottságának összetételét és azt, hogy mi szükséges és kívánatos részükre. Egyszerűen a harchelyzetben és a gyakorlatban egyaránt lehet és kell is segíteni az alárendeltek a végrehajtandó feladat tisztázásában és teljesítésében.

A hadtáp törzsmunkása csapatoknál tartózkodva köteles felismerni az újat és továbbadni a többi csapat és intézet részére.

Külön szeretném kiemelni a hadtáptisztek azon készségét, hogy a gyorsan változó helyzetben is legyenek képesek a munkatérképek vezetésére a híradó eszközök kezelésére; alapvető hibának az tekinthető, ha későn tükröződik a munkatérképen az új információ, nem teljesek az adatok a csapatok és a hadtáp helyzetéről, az utak állapotáról és a helyszíni anyagi-technikai bázisokról a saját és ellenséges csapatokról, a hadszíntér http.-ről.

Munkatérkép olyan okmány, amelyen kialakításra kerül a hadtápbiztosításra vonatkozó elhatározás, és annak felhasználásával kerül kidolgozásra a hadművelet vagy harc hadtápbiztosításának terve arról, hogy hogyan szabnak feladatot az alárendelt hadtápszerveknek. Alapnak kell tekinteni a hadtáp vezetési és felterjesztésre kerülő okmányok kidolgozása során is. Vezetése szabályos és kultúrált legyen. A kialakult helyzetet a kapott adatok alapján, a szükséges mértékben rá kell vezetni, azonban a munkatérképet értéktelen adatokkal felesleges túlszűfolni.

A hadtáptisztek munkaképessége nagyban függ a munkahelyek berendezésétől, a gépesítés, az automatizálási eszközökkel történő felszereltségtől

Napjainkban különböző technikai eszközök állnak rendelkezésre és információk gyűjtésére, feldolgozására, térképen történő rajzolására, a szükséges számvetések elkészítésére. A legnagyobb hatásfokot akkor érjük el, ha az eszközöket komplex módon alkalmazzuk és figyelembe vesszük a különböző tagozatok és törzsek tisztjei egyéni típuskomplettel, az egységek és a magasabbegységek hadtápszolgálati pedig csoportos típuskomplettel rendelkeznek.

A hadtáptiszteket a régi eszközök alkalmazása mellett ki kell képezni az elektronikus számítógépeken történő hadtápbiztosítási feladatok megoldására és a számvetések elkészítésére.

Következésképpen a hadtáptiszt törzskultúrája – azon ismeretek és készségek összessége, amelyek szükségesek a funkcionális köteleességek eredményes teljesítéséhez és a tiszt műveltségén, képzettségén, valamint a hadügy elméletének szilárd ismeretén alapulnak.

